

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1180

Vragen van het lid **Van Houwelingen** (FvD) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *mondkapjes* (ingezonden 23 september 2021).

Antwoord van Minister **De Jonge** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 20 december 2021).

Vraag 1

Bent u bekend met de uitspraak van de heer Van Dissel op 30 juli 2020 waarin hij een Noorse studie citeerde: «Om te illustreren: 200.000 personen moeten ten minste een week een mondkapje dragen om misschien één besmetting te voorkomen»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u uitleggen waarom er dan toch al ruim een jaar een mondkapjesplicht in het openbaar vervoer en een groot deel van die tijd in algemene binnenruimtes van kracht is?

Antwoord 2

Het kabinet en uw Kamer hebben over de inzet van mondkapjes in het najaar van 2020 verschillende debatten met elkaar gevoerd. De afweging is destijds gemaakt om gebruik van mondkapjes in bepaalde situaties te verplichten omdat dit kan bijdragen aan het tegengaan van verspreiding van het virus. Het instellen van een mondkapjesplicht was in lijn met de adviezen van de WHO, het Europees Centrum voor ziektepreventie en-bestrijding (ECDC) en komt overeen met de maatregelen die zijn genomen in een groot aantal andere landen in de wereld.

Ook het OMT heeft in verschillende adviezen gewezen op het belang van de mondkapjesplicht. In het 126e OMT-advies heeft zij geadviseerd om de mondkapjesplicht in het openbaar vervoer te handhaven, mede ter bescherming van kwetsbare en niet beschermde personen. Daarnaast heeft het OMT

¹ NOS, 30 juli 2020, «Onderzoeker: studie die Van Dissel noemde is onduidelijk over nut mondkapjes» (www.nos.nl/nieuwsuur/artikel/2342344-onderzoeker-studie-die-van-dissel-noemde-is-onduidelijk-over-nut-mondkapjes)

kwetsbare personen geadviseerd om in het openbaar vervoer medische mondneusmaskers te dragen die de drager extra bescherming bieden. Gezien de huidige epidemiologische situatie, adviseert het OMT in haar 128e advies om de verplichting tot het dragen van mondneusmaskers weer in te voeren in ruimtes waar men gedurende enige tijd bijeen staat in een binnenruimte, en in het OV in stations en op de perrons. Het kabinet heeft dit advies overgenomen en de mondkapjesplicht uitgebreid. Momenteel geldt een mondkapjesplicht in alle publieke binnenruimten, zoals supermarkten, in en rond het openbaar vervoer, in vliegtuigen en op luchthavens, bij verplaatsing in scholen (met uitzondering van het primair onderwijs) en bij bezoek aan of uitoefening van een contactberoep. Ook op plekken binnen waar het verplicht is een coronatoegangsbewijs te laten zien, zoals in de horeca, geldt dat bij verplaatsing het dragen van een mondkapje verplicht is.

Vraag 3

Kunt u het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) vragen om opnieuw onderzoek te doen naar het nut van mondkapjes?

Antwoord 3

Het OMT adviseert het kabinet over het gebruik van mondkapjes in de openbare ruimte. In zijn advisering weegt het OMT de meest actuele wetenschappelijke inzichten en internationale richtlijnen mee. Ik zie geen meerwaarde om het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) daarnaast te vragen onderzoek te doen naar het nut van mondkapjes.

Vraag 4

Is het RIVM op de hoogte van het feit dat er inmiddels al ruim 30 studies zijn die de nutteloosheid van mondkapjes aankaarten?^{2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31}

-
- ² medRxiv, 25 mei 2021, «Mask mandate and use efficacy in state-level COVID-19 containment» (www.medrxiv.org/content/10.1101/2021.05.18.21257385v1.full-text).
 - ³ Swiss Policy Research, september 2021, «Are Face Masks Effective? The Evidence.» (swprs.org/face-masks-evidence/).
 - ⁴ National Library of Medicine, 1 februari 2018, «[Effect of a surgical mask on six minute walking distance]» (pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29395560/).
 - ⁵ National Library of Medicine, 22 juni 2020, ««Exercise with facemask; Are we handling a devil's sword?» – A physiological hypothesis» (pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32590322/).
 - ⁶ National Library of Medicine, augustus 2004, «The physiological impact of wearing an N95 mask during hemodialysis as a precaution against SARS in patients with end-stage renal disease» (pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/15340662/).
 - ⁷ National Library of Medicine, 16 november 2015, «Respiratory consequences of N95-type Mask usage in pregnant healthcare workers-a controlled clinical study» (pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26579222/).
 - ⁸ National Library of Medicine, 3 juni 2019, «Contamination by respiratory viruses on outer surface of medical masks used by hospital healthcare workers» (pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31159777/).
 - ⁹ PMC, 22 april 2015, «A cluster randomised trial of cloth masks compared with medical masks in healthcare workers» (www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4420971/).
 - ¹⁰ medRxiv, 6 april 2020, «Facemasks and similar barriers to prevent respiratory illness such as COVID-19: A rapid systematic review» (www.medrxiv.org/content/10.1101/2020.04.01.20049528v1).
 - ¹¹ medRxiv, 7 april 2020, «Physical interventions to interrupt or reduce the spread of respiratory viruses. Part 1 – Face masks, eye protection and person distancing: systematic review and meta-analysis» (www.medrxiv.org/content/10.1101/2020.03.30.20047217v2).
 - ¹² New England Journal of Medicine, 21 mei 2020, «Universal Masking in Hospitals in the Covid-19 Era» (www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMp2006372).
 - ¹³ JAMA Network, 3 september 2019, «N95 Respirators vs Medical Masks for Preventing Influenza Among Health Care Personnel» (jamanetwork.com/journals/jama/fullarticle/2749214).
 - ¹⁴ cmaj, 17 mei 2016, «Effectiveness of N95 respirators versus surgical masks in protecting health care workers from acute respiratory infection: a systematic review and meta-analysis» (www.cmaj.ca/content/188/8/567).
 - ¹⁵ PMC, juli 2012, «The use of masks and respirators to prevent transmission of influenza: a systematic review of the scientific evidence» (www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5779801/).

Antwoord 4

Ik ga er vanuit dat het RIVM bekend is met verschillende studies over het gebruik van mondkapjes. Zoals aangegeven in mijn vorige antwoord, is het echter het OMT dat het kabinet adviseert over het gebruik van mondkapjes, niet het RIVM.

Vraag 5

Kunt u, gezien het grote aantal wetenschappelijke studies dat aantoonde dat mondkapjes niet werken, het RIVM vragen een lijst met studies aan te leveren die laten zien dat ze wel zouden werken?

Antwoord 5

Het instellen van de mondkapjesplicht is in lijn met de adviezen van het OMT, het WHO en het Europees Centrum voor ziektepreventie en-bestrijding (ECDC). Deze partijen hebben overigens aangegeven dat de huidige kennis over de inzet van verschillende maatregelen ter bestrijding van de coronapandemie nog beperkt is. Zij hebben dan ook gewezen op het debat dat over het effect van het gebruik van mondkapjes bestaat. Daarom zie ik geen meerwaarde om het RIVM te vragen een lijst met studies aan te leveren die laten zien dat mondkapjes werken. Daarbij wil ik onderstrepen dat het gebruik van mondkapjes een mitigerende maatregel is. Mondkapjes kunnen helpen om verspreiding van het virus te voorkomen en kunnen in het bijzonder extra bescherming bieden in situaties waar de 1,5 meter niet in acht genomen kan

-
- ¹⁶ National Library of Medicine, 12 februari 2009, «Use of surgical face masks to reduce the incidence of the common cold among health care workers in Japan: a randomized controlled trial» (pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/19216002/).
 - ¹⁷ PMC, 22 april 2015, «A cluster randomised trial of cloth masks compared with medical masks in healthcare workers» (www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4420971/).
 - ¹⁸ Oxford Academic, 7 augustus 2017, «Effectiveness of Masks and Respirators Against Respiratory Infections in Healthcare Workers: A Systematic Review and Meta-Analysis» (academic.oup.com/cid/article/65/11/1934/4068747).
 - ¹⁹ Biocontrol Science, 2018, «Comparison of the Filter Efficiency of Medical Nonwoven Fabrics against Three Different Microbe Aerosols» (www.jstage.jst.go.jp/article/bio/23/2/23_61/_pdf-char/en).
 - ²⁰ World Journal of Surgery, 1991, «Postoperative wound infections and surgical face masks: A controlled study» (link.springer.com/article/10.1007/BF01658736).
 - ²¹ Annals of the Royal College of Surgeons of England, 1981, «Is a mask necessary in the operating theatre?» (www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2493952/pdf/annrcse01509-0009.pdf).
 - ²² CIDRAP, 1 april 2020, «COMMENTARY: Masks-for-all for COVID-19 not based on sound data» (web.archive.org/web/20200717141836/https://www.cidrap.umn.edu/news-perspective/2020/04/commentary-masks-all-covid-19-not-based-sound-data).
 - ²³ National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, 8 april 2020, «Rapid Expert Consultation on the Effectiveness of Fabric Masks for the COVID-19 Pandemic» (www.nap.edu/catalog/25776/rapid-expert-consultation-on-the-effectiveness-of-fabric-masks-for-the-covid-19-pandemic-april-8-2020).
 - ²⁴ National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, 8 april 2020, «Rapid Expert Consultation on the Effectiveness of Fabric Masks for the COVID-19 Pandemic» (www.nap.edu/read/25776/chapter/1#6).
 - ²⁵ Centers for Disease Control and Prevention, mei 2020, «Nonpharmaceutical Measures for Pandemic Influenza in Nonhealthcare Settings – Personal Protective and Environmental Measures» (wwwnc.cdc.gov/eid/article/26/5/19-0994_article).
 - ²⁶ Oxford Academic, 28 juni 2010, «Simple Respiratory Protection – Evaluation of the Filtration Performance of Cloth Masks and Common Fabric Materials Against 20–1000 nm Size Particles» (academic.oup.com/annweh/article/54/7/789/202744).
 - ²⁷ PMC, 26 juni 2019 «Optical microscopic study of surface morphology and filtering efficiency of face masks» (www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6599448/).
 - ²⁸ ACP Journals, 7 juli 2020, «Effectiveness of Surgical and Cotton Masks in Blocking SARS-CoV-2: A Controlled Comparison in 4 Patients» (www.acpjournals.org/doi/10.7326/M20-1342).
 - ²⁹ Clinical Research in Cardiology, 6 juli 2020, «Effects of surgical and FFP2/N95 face masks on cardiopulmonary exercise capacity» (link.springer.com/article/10.1007/s00392-020-01704-y).
 - ³⁰ ClinMed, 2020 «Adverse Effects of Prolonged Mask Use among Healthcare Professionals during COVID-19» (clinmedjournals.org/articles/jide/journal-of-infectious-diseases-and-epidemiology-jide-6-130.php?jid=jide).
 - ³¹ ScienceDirect, 2008, «Preliminary report on surgical mask induced deoxygenation during major surgery» (www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1130147308702355).

worden. Mondkapjes zijn echter onderdeel van een breder pakket aan maatregelen om verspreiding van het virus te voorkomen.

Vraag 6

Wat is het afwegingskader dat is gehanteerd door het RIVM? Met andere woorden, waarom zijn de studies die laten zien dat mondkapjes niet werken uiteindelijk niet doorslaggevend geweest? Welke studies wegen waarom zwaarder en rechtvaardigen het verplichten van mondkapjes?

Antwoord 6

Voor het antwoord op deze vraag, verwijs ik u naar mijn antwoord op vraag 1. Daarnaast benadruk ik nogmaals dat het RIVM het kabinet geen advies heeft gegeven over het al dan niet verplichten van mondkapjes. Het OMT heeft het kabinet hierover geadviseerd.

Vraag 7

Kunt u alle Outbreak Management Team (OMT)-documenten, mails, nota's et cetera aanleveren waarin wordt gesproken over de effectiviteit van mondkapjes in het voorkomen van coronabesmettingen?

Antwoord 7

Alle OMT-adviezen, plus onderliggende relevante documenten, zijn reeds openbaar te raadplegen. Deze adviezen en stukken zijn gepubliceerd op de website van de rijksoverheid.

Vraag 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

Kunt u, overwegende dat het dragen van mondkapjes door zeer veel mensen als zeer onprettig en vrijheidsbeperkend wordt ervaren, het RIVM vragen om een inhoudelijke reactie te geven op deze studie met betrekking tot de effectiviteit van mondkapjes waaruit blijkt dat er geen verschil was tussen Amerikaanse staten waar wel en geen mondkapjesplicht van toepassing was?³²

Kunt u het RIVM vragen om een inhoudelijke reactie te geven op deze metastudie uit mei 2020 door het Centers for Disease Control and Prevention (CDC), dat vond dat mondkapjes geen effect hadden, zowel als beschermend middel als voor het beheersen van besmettingsbronnen?³³

Kunt u het RIVM vragen om een inhoudelijke reactie te geven op deze Deense gerandomiseerde gecontroleerde studie met 6000 deelnemers, gepubliceerd in de *Annals of Internal Medicine* in november 2020, die geen statistisch significant effect vond van hoogwaardige medische gezichtsmaskers tegen SARS-CoV-2-infectie in een gemeenschapsomgeving?³⁴

Kunt u het RIVM vragen om een inhoudelijke reactie te geven op dit grote gerandomiseerde gecontroleerde onderzoek met bijna 8000 deelnemers, gepubliceerd in oktober 2020 in *PLOS One*, dat vond dat gezichtsmaskers «niet effectief bleken te zijn tegen laboratorium bevestigde virale luchtweginfecties, noch tegen klinische luchtweginfecties»?³⁵

Kunt u het RIVM vragen om een inhoudelijke reactie te geven op het artikel van juli 2020 door het Oxford Centre for Evidence-Based Medicine, waaruit bleek dat er geen bewijs is voor de effectiviteit van gezichtsmaskers tegen virusinfectie of -overdracht?³⁶

Kunt u het RIVM vragen om een inhoudelijke reactie te geven op de volgende Cochrane studie uit november 2020 waaruit bleek dat het dragen van

³² medRxiv, 25 mei 2021, «Mask mandate and use efficacy in state-level COVID-19 containment» (www.medrxiv.org/content/10.1101/2021.05.18.21257385v1.full)

³³ Centers for Disease Control and Prevention, mei 2020 «Nonpharmaceutical Measures for Pandemic Influenza in Nonhealthcare Settings—Personal Protective and Environmental Measures» (wwwnc.cdc.gov/eid/article/26/5/19-0994_article)

³⁴ *Annals of Internal Medicine*, maart 2021, «Effectiveness of Adding a Mask Recommendation to Other Public Health Measures to Prevent SARS-CoV-2 Infection in Danish Mask Wearers» (www.acpjournals.org/doi/10.7326/M20-6817)

³⁵ *PLOS ONE*, 13 oktober 2020, «Facemask against viral respiratory infections among Hajj pilgrims: A challenging cluster-randomized trial» (<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33048964/>)

³⁶ The Centre for Evidence-Based Medicine, 23 juli 2020, «Masking lack of evidence with politics» (www.cebm.net/covid-19/masking-lack-of-evidence-with-politics/)

gezichtsmaskers het aantal gevallen van influenza-achtige ziekte (ILI) niet verminderde, noch bij de algemene bevolking, noch bij gezondheidswerkers?³⁷

Kunt u het RIVM vragen om een inhoudelijke reactie te geven op deze studie uit augustus 2021 gepubliceerd in de Int. Research Journal of Public Health waaruit bleek dat er «geen verband gevonden werd tussen verplichte mondkapjes (of vrijwillig gebruik) en verminderde verspreiding van COVID-19 in Amerikaanse staten»?³⁸

Kunt u het RIVM vragen om een inhoudelijke reactie te geven op het artikel van april 2020 door twee Amerikaanse professoren in luchtweg- en infectieziekten van de Universiteit van Illinois dat concludeerde dat gezichtsmaskers geen effect hebben in het dagelijks leven, noch als zelfbescherming, noch om derden te beschermen (zogenaamde broncontrole)?³⁹

Kunt u het RIVM vragen om een inhoudelijke reactie te geven op het artikel uit de New England Journal of Medicine van mei 2020 dat tot de conclusie kwam dat gezichtsmaskers weinig tot geen bescherming bieden in het dagelijks leven?⁴⁰

Kunt u het RIVM vragen om een inhoudelijke reactie te geven op het onderzoek uit 2015 in het British Medical Journal waaruit bleek dat stoffen mondkapjes door 97% van de deeltjes werden gepenetreerd en het infectierisico kunnen verhogen door vocht vast te houden of door herhaald gebruik?⁴¹

Kunt u het RIVM vragen om een inhoudelijke reactie te geven op het onderzoek uit augustus 2020 door een Duitse professor in virologie, epidemiologie en hygiëne waaruit bleek dat er geen bewijs is voor de effectiviteit van gezichtsmaskers en dat het foutief dagelijks gebruik van mondkapjes in feite kan leiden tot een toename van het aantal infecties?⁴²

Kunt u het RIVM vragen om een inhoudelijke reactie te geven op de toenemende hoeveelheid aanwijzingen dat het coronavirus, althans in binnen omgevingen, niet alleen door druppeltjes maar ook door kleinere aerosolen wordt overgedragen? Kunt u het RIVM vragen om een inhoudelijke reactie te geven op dit artikel waaruit blijkt dat door hun grote poriëgrootte en slechte pasvorm de meeste mondkapjes geen aerosolen kunnen tegenhouden?^{43 44}

Kunt u het RIVM vragen om een inhoudelijke reactie te geven op het onderzoek van de Universiteit van Minnesota waarin onderzoekers ontdekten dat de infectieuze dosis SARS-CoV-2 slechts 300 virionen (virusdeeltjes) is, terwijl een enkele minuut normaal spreken meer dan 750.000 virionen (bron) kan genereren, waardoor het onwaarschijnlijk is dat gezichtsmaskers een infectie kunnen voorkomen?⁴⁵

Antwoord 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

Het RIVM kan niet alle los genoemde en geciteerde studies nader beoordelen. Bovendien adviseert het OMT het kabinet over het gebruik van mondkapjes in de openbare ruimte. In haar advisering neemt het OMT de meest recente inzichten mee.

³⁷ Cochrane, 20 november 2020, «Do physical measures such as hand-washing or wearing masks stop or slow down the spread of respiratory viruses?» (www.cochrane.org/CD006207/ARI_do-physical-measures-such-hand-washing-or-wearing-masks-stop-or-slow-down-spread-respiratory-viruses)

³⁸ International Research Journal of Public Health, 2021, «Mask mandate and use efficacy for COVID-19 containment in US States» (www.escipub.com/irjph-2021-08-1005/)

³⁹ CIDRAP, 1 april 2020, «COMMENTARY: Masks-for-all for COVID-19 not based on sound data» (www.cidrap.umn.edu/news-perspective/2020/04/commentary-masks-all-covid-19-not-based-sound-data)

⁴⁰ New England Journal of Medicine, 21 mei 2020, «Universal Masking in Hospitals in the Covid-19 Era» (www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMp2006372)

⁴¹ BMJ Open, 22 april 2015, «A cluster randomised trial of cloth masks compared with medical masks in healthcare workers» (www.bmjopen.bmj.com/content/5/4/e006577.info)

⁴² Thieme, 18 augustus 2020, «Mund-Nasen-Schutz in der Öffentlichkeit: Keine Hinweise für eine Wirksamkeit» (www.thieme-connect.com/products/ejournals/abstract/10.1055/a-1174-6591)

⁴³ Oxford Academic, 6 juli 2020, «It Is Time to Address Airborne Transmission of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)» (www.academic.oup.com/cid/article/71/9/2311/5867798)

⁴⁴ BMJ Open, 22 april 2015, «A cluster randomised trial of cloth masks compared with medical masks in healthcare workers» (www.bmjopen.bmj.com/content/5/4/e006577.info)

⁴⁵ New England Journal of Medicine, 19 november 2020, «Facial Masking for Covid-19» (www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMc2030886)

Vraag 21

Kunt u de bovenstaande vragen afzonderlijk beantwoorden?

Antwoord 21

Vragen 8 tot en met 20 hebben dezelfde strekking. Daarom heb ik deze vragen gezamenlijk beantwoord.